

Zaaknummer: **CBHO 2021/072**

Rechter(s): mrs. Troostwijk, Drop en Van Rijswijk

Datum uitspraak: 18 oktober 2021

Partijen: appellant en CBE Hogeschool van Amsterdam

Trefwoorden: ernstige fraude
fraude
nader onderzoek
ongeldig verklaring
sanctie
studievertraging

Artikelen: WHW: artikel 7.12b
Awb: artikel 3:2
Awb: artikel 8:72, derde lid
OER: artikel 4.6
OER: artikel 4.7

Uitspraak: gegrond

Hoofdoverwegingen: **Beoordeling College**

2.4. Zoals het College eerder heeft overwogen (onder meer uitspraak van 7 januari 2015 in zaak nr. CBHO 2014/217, www.cbho.nl) dient het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW te worden aangemerkt als een strafmaatregel, die op evenredigheid dient te worden getoetst. Aan zodanige maatregel dienen expliciet feiten, omstandigheden en verklaringen ten grondslag te worden gelegd die de maatregel kunnen dragen.

2.4.1. De oplegging van de sanctie is hoofdzakelijk gebaseerd op de verklaringen van de praktijkbegeleider van Driehoekzorg. Uit die verklaringen volgt dat appellant om meerdere redenen geen interviews kan hebben afgenomen met cliënten van Driehoekzorg. Indien juist, is op grond van deze verklaringen aannemelijk dat er sprake is geweest van ernstige fraude. Het CBE en ook de examencommissie konden echter niet zonder meer op deze verklaringen afdelen en deze aan appellant tegenwerpen zonder hetgeen appellant bij de examencommissie en in administratief beroep tegen onder meer de betrouwbaarheid daarvan heeft ingebracht op enige wijze nader te onderzoeken, bijvoorbeeld door dat (nogmaals) aan de begeleider of andere medewerkers van Driehoekzorg voor te leggen. Door dergelijk nader onderzoek achterwege te laten en de resultaten daarvan niet bij de oordeelsvorming te betrekken hebben verweerder, en ook de examencommissie, gehandeld in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Mede gelet op de ingrijpende gevolgen van de opgelegde sanctie kon de examencommissie die niet opleggen zonder dat onderzoek. Het CBE heeft de beslissing van de examencommissie daarom in administratief beroep ten onrechte in stand gelaten. De beslissing is in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Dat appellant pas in administratief beroep melding heeft gemaakt van het conflict met de praktijkbegeleider maakt dit niet anders. Het College acht het aannemelijk dat het melden van het conflict pas door de fraudemelding van de praktijkbegeleider en de oplegging van de sanctie relevant is geworden voor appelland. Het kan appelland daarom niet worden tegengeworpen dat hij hier niet eerder melding van heeft gemaakt bij de opleiding.

Het College begrijpt de besluiten zo dat de overige factoren bijkomend zijn en geen zelfstandig bewijs van de fraude vormen. Ten overvloede

overweegt het College dat deze factoren het sanctiebesluit niet kunnen dragen. Het is niet uit te sluiten dat de gestelde onjuiste informatie die de geïnterviewden hebben gegeven te wijten is aan andere factoren. De doelgroep van Driehoekzorg bestaat uit vluchtelingen en migranten – vaak met taalproblemen – die Driehoekzorg mogelijk hebben verward met andere instanties waarvan zij hulp hebben ontvangen. Ook het gestelde gebrek aan contact tussen appellant en de praktijkbegeleider kan op zichzelf geen bewijs vormen voor het figneren van onderzoeksgegevens.

Het betoog slaagt.

2.4.2. Zoals hiervoor is overwogen, berust het bewijs van de gestelde fraude niet op zorgvuldig onderzoek. De beslissing kan daarom niet in stand blijven en het College komt niet toe aan de bespreking van de beroepsgronden over de evenredigheid van de opgelegde sanctie.

Uitspraak in de zaak tussen:

[naam], wonend te [woonplaats], appellant,

en

het college van beroep voor de examens van de Hogeschool van Amsterdam (hierna: het CBE),
verweerder.

1. Procesverloop

Bij beslissing van 19 februari 2021 heeft de examencommissie van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hogeschool van Amsterdam (hierna: de examencommissie) aan appellant een sanctie opgelegd wegens fraude bij de afstudeeropdracht.

Bij beslissing van 2 juni 2021 heeft het CBE het door appellant ingestelde administratief beroep ongegrond verklaard.

Tegen deze beslissing heeft appellant beroep ingesteld.

Het CBE heeft een verweerschrift ingediend.

Het College heeft het beroep ter zitting behandeld op 24 september 2021, waar appellant en het CBE, vertegenwoordigd door mr. M.C. Werner, secretaris, zijn verschenen. Tevens is verschenen M. van der Wal, lid van de examencommissie.

2. Overwegingen

Besluitvorming

2.1. Appellant volgt de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening aan de Hogeschool van Amsterdam. Bij beslissing van 19 februari 2021 heeft de examencommissie het resultaat van de afstudeeropdracht ongeldig verklaard wegens fraude. Volgens de examencommissie heeft appellant fraude gepleegd als bedoeld in artikel 4.6, eerste lid, onder f, van de Onderwijs- en examenregeling 2020-2021 Bacheloropleiding Sociaal Juridische Dienstverlening (hierna: OER).

Appellant heeft de afstudeeropdracht verricht bij een externe opdrachtgever, Driehoekzorg. De praktijkbegeleider van Driehoekzorg heeft bij de opleiding een melding gedaan over mogelijke fraude bij de afstudeeropdracht. Appellant zou in zijn onderzoek gebruik hebben gemaakt van interviews met gefingeerde cliënten van Driehoekzorg. Dit vermoeden van fraude is volgens de examencommissie

ontstaan omdat appellant in zijn verslag heeft vermeld dat hij cliënten van Driehoekzorg gesproken heeft, terwijl de praktijkbegeleider heeft verklaard dat er nooit cliëntgegevens gedeeld zijn. Daarnaast staat in het verslag dat de cliënten begeleid zouden zijn in een periode dat Driehoekzorg nog niet bestond of niet werkzaam was in de regio waar cliënten wonen. De informatie is bovendien niet verifieerbaar gebleken, omdat uit de gespreksopnames niet blijkt hoe lang de cliënten door Driehoekzorg zijn begeleid. Verder is er tijdens het onderzoek vrijwel geen contact geweest tussen appellant en Driehoekzorg. De examencommissie heeft appellant in de gelegenheid gesteld te reageren, maar appellant heeft het vermoeden van fraude niet voldoende kunnen weerleggen. In het bijzonder heeft appellant niet kunnen bewijzen dat hij daadwerkelijk cliënten van Driehoekzorg geïnterviewd heeft, dat zij datgene gezegd hebben wat in het verslag is vermeld en dat er tijdens het onderzoek regelmatig overleg is geweest met de praktijkbegeleider. De praktijkbegeleider heeft in een latere verklaring bevestigd dat de respondenten op de lijst die appellant heeft overgelegd geen cliënten zijn (geweest) van Driehoekzorg. Omdat appellant het maximale aantal inlevermogelijkheden al heeft gebruikt, betekent de sanctie van ongeldigverklaring in dit geval dat appellant opnieuw moet beginnen met de afstudeeropdracht en een nieuw onderzoek moet doen bij een nieuwe opdrachtgever.

2.1.1. Bij beslissing van 2 juni 2021 heeft het CBE de beslissing van de examencommissie in administratief beroep in stand gelaten. Het CBE vindt de melding van de praktijkbegeleider ernstig en stelt zich op het standpunt dat de examencommissie niet aan de juistheid van de verklaring van een praktijkbegeleider van een externe instantie had hoeven twijfelen. De melding is nader onderzocht door de examencommissie en er is niet van uitgegaan dat de praktijkbegeleider per definitie gelijk had. Volgens het CBE heeft appellant niet aangetoond dat hij daadwerkelijk cliënten van Driehoekzorg heeft geïnterviewd. De examencommissie mocht daarom een sanctie opleggen wegens fraude. Over de zwaarte van de sanctie heeft het CBE overwogen dat de ongeldigverklaring van de afstudeeropdracht een herstelsanctie is die is gericht op het wegnemen van de gevolgen van de overtreding. Het CBE vindt deze sanctie niet te zwaar.

Het geschil in beroep

2.2. Appellant bestrijdt dat hij fraude heeft gepleegd. Hij betoogt dat de examencommissie en het CBE er ten onrechte zonder meer van zijn uitgegaan dat de verklaringen van de praktijkbegeleider van Driehoekzorg juist zijn. Dit getuigt volgens hem van vooringenomenheid. Appellant brengt in dit verband naar voren dat op enig moment een conflict over religie is ontstaan met de praktijkbegeleider. Appellant stelt verder dat de personen die hij voor zijn afstudeeropdracht heeft geïnterviewd cliënten zijn van Driehoekzorg. Driehoekzorg heeft de cliëntgegevens volgens hem mondeling verstrekt. Appellant heeft gespreksopnamen gemaakt en heeft een namenlijst overgelegd. Twee van deze personen hebben een verklaring afgelegd. Voor zover in het verslag onjuiste informatie staat over de periode waarin cliënten door Driehoekzorg zijn begeleid, is deze informatie volgens appelland van de respondenten zelf afkomstig. Volgens appelland heeft hij tijdens het onderzoek regelmatig contact gehad met Driehoekzorg, maar alleen telefonisch. Hij heeft gegevens opgevraagd bij Tele2, maar heeft die niet ontvangen. Appellant betoogt dat de opgelegde sanctie te zwaar is, omdat hij daardoor grote studieovertraging zal oplopen bovenop de overtraging die al eerder tijdens zijn studie is ontstaan. Appellant is van mening dat de opleiding hem de kans had moeten bieden om aanvullingen en verbeteringen in de afstudeeropdracht aan te brengen zonder dat hij helemaal opnieuw moet beginnen. Verder stelt appelland dat hij onvoldoende is begeleid door de opleiding.

Wettelijk kader

2.3. Artikel 7.12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) luidt als volgt:

“[...]”

2. Indien een student of extraneus fraudeert, kan de examencommissie de betrokkene het recht ontnemen één of meer door de examencommissie aan te wijzen tentamens of examens af te leggen, gedurende een door de examencommissie te bepalen termijn van ten hoogste een jaar. Bij ernstige fraude kan het

instellingsbestuur op voorstel van de examencommissie de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief beëindigen.

3. De examencommissie stelt regels vast over de uitvoering van de taken en bevoegdheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, b en d, en het tweede lid, en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen. De examencommissie kan onder door haar te stellen voorwaarden bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg afgelegd hoeft te zijn om vast te stellen dat het examen met goed gevolg is afgelegd. [...]"

Artikel 4.6, eerste lid, van de OER luidt als volgt:

"Onder fraude wordt verstaan elk handelen, nalaten, pogen tot of toelaten van gedrag, dat het op juist wijze vormen van een correct en eerlijk oordeel over iemands kennis, inzicht en vaardigheden, of (beroeps)houding, geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt. Onder fraude verstaan we onder meer: [...]"

f. het fingeren en/of vervalsen van enquêteresultaten, interview-antwoorden of onderzoeksgegevens."

Artikel 4.7 van de OER luidt als volgt:

"[...] 3. Indien fraude of plagiaat is vastgesteld kan de examencommissie voor een termijn van maximaal één jaar de student het recht ontnemen aan bepaalde (deel)tentamens deel te nemen. In geval van ernstige fraude kan de examencommissie de decaan adviseren de inschrijving van de betrokken student definitief te beëindigen.

[...] 5. Staat fraude of plagiaat onherroepelijk vast, dan wordt in SIS door middel van 'FR' vastgelegd dat de student heeft deelgenomen aan het (deel)tentamen, maar wegens fraude geen beoordeling heeft ontvangen en is daarmee tevens het gemaakte werk ongeldig verklaard. Ongeldig verklaard werk mag niet opnieuw (aangepast) worden ingeleverd."

Beoordeling College

2.4. Zoals het College eerder heeft overwogen (onder meer uitspraak van 7 januari 2015 in zaak nr. CBHO 2014/217, www.cbho.nl) dient het opleggen van een maatregel in de zin van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW te worden aangemerkt als een strafmaatregel, die op evenredigheid dient te worden getoetst. Aan zodanige maatregel dienen expliciet feiten, omstandigheden en verklaringen ten grondslag te worden gelegd die de maatregel kunnen dragen.

2.4.1. De oplegging van de sanctie is hoofdzakelijk gebaseerd op de verklaringen van de praktijkbegeleider van Driehoekzorg. Uit die verklaringen volgt dat appelland om meerdere redenen geen interviews kan hebben afgenomen met cliënten van Driehoekzorg. Indien juist, is op grond van deze verklaringen aannemelijk dat er sprake is geweest van ernstige fraude. Het CBE en ook de examencommissie konden echter niet zonder meer op deze verklaringen afgaan en deze aan appelland tegenwerpen zonder hetgeen appelland bij de examencommissie en in administratief beroep tegen onder meer de betrouwbaarheid daarvan heeft ingebracht op enige wijze nader te onderzoeken, bijvoorbeeld door dat (nogmaals) aan de begeleider of andere medewerkers van Driehoekzorg voor te leggen. Door dergelijk nader onderzoek achterwege te laten en de resultaten daarvan niet bij de oordeelsvorming te betrekken hebben verweerder, en ook de examencommissie, gehandeld in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. Mede gelet op de ingrijpende gevolgen van de opgelegde sanctie kon de examencommissie die niet opleggen zonder dat onderzoek. Het CBE heeft de beslissing van de examencommissie daarom in administratief beroep ten onrechte in stand gelaten. De beslissing is in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht. Dat appelland pas in administratief beroep melding heeft gemaakt van het conflict met de praktijkbegeleider maakt dit niet anders. Het College acht het aannemelijk dat het melden van het conflict pas door de fraudemelding van de praktijkbegeleider en de oplegging van de sanctie relevant is geworden voor appelland. Het kan appelland daarom niet worden tegengeworpen dat hij hier niet eerder melding van heeft gemaakt bij de opleiding.

Het College begrijpt de besluiten zo dat de overige factoren bijkomend zijn en geen zelfstandig bewijs van de fraude vormen. Ten overvloede overweegt het College dat deze factoren het sanctiebesluit niet kunnen dragen. Het is niet uit te sluiten dat de gestelde onjuiste informatie die de geïnterviewden hebben gegeven te wijten is aan andere factoren. De doelgroep van Driehoekzorg bestaat uit vluchtelingen en migranten –

vaak met taalproblemen – die Driehoekzorg mogelijk hebben verward met andere instanties waarvan zij hulp hebben ontvangen. Ook het gestelde gebrek aan contact tussen appellant en de praktijkbegeleider kan op zichzelf geen bewijs vormen voor het fingeren van onderzoeksgegevens.
Het betoog slaagt.

2.4.2. Zoals hiervoor is overwogen, berust het bewijs van de gestelde fraude niet op zorgvuldig onderzoek. De beslissing kan daarom niet in stand blijven en het College komt niet toe aan de bespreking van de beroepsgronden over de evenredigheid van de opgelegde sanctie.

Conclusie

2.5. Het beroep is gegrond. De beslissing van het CBE van 2 juni 2021 moet worden vernietigd. Het College zal, met toepassing van artikel 8:72, derde lid, van de Awb, zelf in de zaak voorzien door het administratief beroep gegrond te verklaren, de beslissing van de examencommissie van 19 februari 2021 te vernietigen en het verzoek van appellant om vergoeding van de kosten in verband met de behandeling van het administratief beroep in te willigen.

2.6. Het CBE moet de proceskosten vergoeden die appellant in verband met het beroep bij het CBHO heeft gemaakt.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt de beslissing van het college van beroep voor de examens van de Hogeschool van Amsterdam van 2 juni 2021, kenmerk 2021-032431;
- III. verklaart het administratief beroep gegrond, vernietigt de beslissing van 19 februari 2021;
- IV. bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van de vernietigde beslissing van 2 juni 2021;
- V. veroordeelt het college van beroep voor de examens van de Hogeschool van Amsterdam tot vergoeding van de bij appellant in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 1.496,00 (zegge: veertienhonderdzesennegentig euro), geheel toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand;
- VI. gelast dat het college van beroep voor de examens van de Hogeschool van Amsterdam aan appellant het door hem betaalde griffierecht ten bedrage van € 49,00 (zegge: negenenvertig euro) vergoedt.

Deze uitspraak is gedaan door mr. H. Troostwijk, voorzitter, en mr. J.Th. Drop en mr. H.F.M.W. van Rijswick, leden, in tegenwoordigheid van mr. R. Teuben, als secretaris.